

ИВАН ТУРГЕНЕВ

КРИКЕТ В УИНДЗОР

Превод от руски: Петър Велчев, 2008

chitanka.info

КРИКЕТ В УИНДЗОР^[0]

*Кралицата пак в Уиндзорския лес
следи как на крикет играят
придворните дами — туй модно е днес
и всички от гордост сияят.
И топки разменят си с радостен вик,
когато уцелят вратите...
Кралицата смее се... но подир миг
извъръща си с ужас очите.*

*Тя вижда, че посред цветя и трев
подскачат не топки чевръсти,
а сякаш — стотици човешки глави,
отрязани с кървави пръсти!
Глави на жени, на моми и деца,
загинали след изтезания,
с издрани от нокти на хищник лица,
със знак от ужасни страдания.*

*А кралската щерка — играе и тя
с главите безброй, а едната
търкаля се, скача и пада в прахта,
на нашта кралица в краката.
Глава на дете, къдрокоса глава,
която шепти, укорява...
Кралицата тръпне от тия слова
и тежко, и страшно ѝ става.*

„О, докторе, помощ! Лекарство ми дай!“

*А лекарят казва любезно:
„Мадам, много вестници чели сте май,
това не е никак полезно...
«Таймс» пише, че българи, както личи,
са жертви на турски кланета...
Изпийте туй прахче... ще Ви облекчи!“
Откарват я въщи с карета.*

*Но тежките мисли все тъй я гнетят,
тя мрачно е свъсила вежди...
О, божичко, с кръв е изцапан платът
на нейните кралски одежди!
„Отмийте кръвта! Заповядвам ви аз,
британски реки!“ — тя вопие...
„Кралице, уви! На света няма власт —
невинната кръв да отмие!“*

20 юли 1876

[0] Повод за написване на баладата е описаното в пресата жестоко подавяне на нашето Априлско въстание от 1876 година. Турските зверства предизвикват възмущение и в Русия, и по цял свят. Британското правителство както е известно, заема официална позиция на ненамеса, но на практика всячески подкрепя Отоманската империя.

Баладата „Крикет в Уиндзор“ възниква в съзнанието на писателя на хиляди километри далеч от Уиндзорския дворец, докато пътува с влак от родовото имение Спаское за столицата. В писмо до брат си Тургенев споделя, че е написал стихотворението, а „по-скоро съчинил през нощта, по време на безсъница, седейки във вагона (...) под влияние на прочетеното във вестниците за българските ужаси. Пристигайки в Петербург, аз даже се опитах да напечатам този «Крикет» в «Ново време», но цензурата не разреши“. По-нататък Тургенев пише, че „това не попречи на тези стихове да облетят цяла Русия, да бъдат четени на вечерни събирания в дома на престолонаследника — и да бъдат преведени на немски, френски и

английски език“. (Вж.: В. Велчев. Българо-руски взаимоотношения през XIX-XX век. София, 1974, с.215-258.)

В самата Русия стихотворението е отпечатано чак през 1881 година. Затова пък оригиналът на „Крикет в Уиндзор“ е публикуван още на 6 ноември 1876 г. в българския вестник „Стара планина“, списван в Букурещ от С. С. Бобчев. Вестникът е с русофилска насоченост. Изследователите на Тургенев с основание смятат, че Бобчев се е снабдил с въпросния текст, когато след погрома на Априлското въстание, е емигрант в Одеса.

„Крикет в Уиндзор“ е злъчен памфлет срещу туркофилската политика на британското правителство и кралица Виктория. И — изобщо — разкрива всегашния непривлекателен лик на надменния Албион на международната сцена. Чрез него Иван Сергеевич Тургенев присъединява своя могъщ глас на творец и хуманист към гласовете на велики писатели, учени, революционери и публицисти като Виктор Юго, Фьодор Достоевски, Чарлз Дарвин, Дмитрий Менделеев, Джузепе Гарибалди, Макгахан — в защита на една справедлива българска кауза.

Тук му е мястото да се изтъкне, че „Крикет в Уиндзор“ не е единствената творба на Тургенев, свързана със съдбата на нашия народ. Българската тема в продължение на повече от две десетилетия вълнува ума и сърцето на Тургенев. (И. С. Тургенев. Собрание сочинений в дванадцати тома. Том 10. Москва, 1956, с.603.) В своя роман „В навечерието“ (1860), а също и в огромната си кореспонденция, писателят се откликва на важни събития от българската история: патриотичния подем по време на Кримската война (1843–56), Априлското въстание от 1876 година, Руско-турската освободителна война (1877–1878), укрепването на новата българска държава и т.н. Интересът на Тургенев към българския живот не е самоцелен. Той е част от борбата за освобождаване на собствения му народ от игото на крепостното право и е свързан с драматични размисли на писателя за участието на руската интелигенция в това голямо обществено дело. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.